

Hjem eller institusjon?

Om tvetydigheten i omsorgsarbeid med enslige mindreårige flyktninger bosatt i kommunene

Home or Residential Care?

Ambiguity in professional care with unaccompanied refugee minors resettled in local communities

Ketil Eide

Førsteamanuensis

Høgskolen i Sørøst-Norge – Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag, Porsgrunn

ketil.eide@usn.no

Irmelin Kjelaas

Førsteamanuensis

NTNU Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap – Institutt for lærerutdanning, Trondheim

Høgskolen i Sørøst-Norge – Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag, Porsgrunn

kjelaas@ntnu.no

Ann Kristin Larsgaard

Stipendiat

Høgskolen i Sørøst-Norge – Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag, Porsgrunn

ann.k.larsgaard@usn.no

SAMMENDRAG:

Bosetting av enslige mindreårige flyktninger innebærer et kommunalt ansvar for å vurdere og å tilby omsorg for denne gruppen barn og unge. Artikkelen viser hvordan profesjonsutøvere reflekterer over arbeidet i omsorgsboliger som et dilemma mellom intensjoner om å være et hjem for ungdommene og å være en institusjon. Profesjonsutøverne etter spør retninger og felles formål på det omsorgsarbeidet de skal utøve. Uklare formål for omsorgsarbeidet kan, slik vi tolker profesjonsutøvernes beskrivelse og refleksjoner, føre til uforutsigbarhet og usikkerhet i roller og relasjoner, og også til privatisering og selvfølgegjorte forståelser av hva omsorgsarbeidet er og bør være. Vi drøfter hvordan den opplevde

uklarheten kan forstås i lys av begrepet ideologi, det vil i denne sammenhengen si ulike og motsetningsfylte forståelser av hvem de enslige mindreårige flyktingene er og hvilke behov de har. Slike ideologier er del av dominerende politiske og institusjonelle diskurser i samfunnet som påvirker hvordan profesjonsutøvere oppfatter hva som er formål og praktiske tilnærminger i omsorgsarbeidet.

Nøkkelord:

Omsorgsinstitusjon, hjem, enslige mindreårige flyktinger, bosetting, formål, ideologi

ABSTRACT:

Municipalities are responsible for providing care for unaccompanied refugee minors during resettlement in Norway. In this article, we explore how social workers in five municipalities experience their work in residential care with this particular group of children and youth. A recurrent theme is the ambiguity of the work. The social workers experience the purposes of the care as unclear, and they describe a tension between perceiving the residential care as a home or as an institution. Unclear purposes lead to unpredictability and uncertainty in roles and relationships vis-à-vis the refugee minors, as well as privatization and naturalization of care. We construe the unclear purposes as resulting from different and competing ideologies, in this context, different and competing perceptions of who the unaccompanied minors are and what they need. Whether these children and youth are perceived primarily as children or as refugees, vulnerable or resourceful, dependent or independent, seem to result in different purposes and care practices at the micro level. These ideologies are part of existing political and institutional discourses, and the relationship between these discourses and the perception of purpose at the practical level, is a most relevant issue to the research field and to social work practice.

Keywords:

Residential care, home, unaccompanied refugee minors, resettlement, purpose, ideology

INTRODUKSJON

Jeg syntes jo det hadde vært lettere om vi hadde hatt sånn felles retning ... jeg har jo jobba med LØFT-metodikken,¹ og det var det vi jobba etter. Det har vi ikke hatt hos oss fordi vi er et hjem, ikke sant? Og da har vi ikke noe behandlingsmetode, da. Fordi vi ikke skal behandle. Samtidig driver vi jo mye behandling. Så det er vanskelig (...) og det er jo det mange ansatte også etterlyser: «Hvilken vei skal vi gå? Skal vi gå din vei, skal vi gå sykepleierveien?» Alle har dratt med seg sin vei ... og så mangler vi den der felles ... men nå har vi jo sett at det trengs.

1. LØFT er en forkortelse for *Løsningsfokusert tilnærming* og er en metode som brukes i psykososialt arbeid med ulike brukergrupper (Aambø 2004)

Dette sitatet er henta fra et gruppeintervju med fire miljøarbeidere i en omsorgsbolig for enslige mindreårige flyktninger.² Miljøarbeideren setter ord på en opplevelse mange av forskningsdeltakerne i denne studien deler, nemlig opplevelsen av at det kommunale omsorgsarbeidet med enslige mindreårige flyktninger mangler, har uklare eller mangetydige formål. Dette kommer til uttrykk gjennom beskrivelser og refleksjoner rundt ulike dilemmaer profesjonsutøverne står i, der dilemmaet mellom intensjonen om at omsorgsboligen skal være et hjem versus at det forstås som en institusjon er spesielt sentralt. I denne artikkelen drøfter vi disse beskrivelsene og refleksjonene i lys av teorier om formål med virksomheter generelt og profesjonelt omsorgsarbeid spesielt. Sentrale spørsmål i analysen er hvordan den opplevde mangelen på formål kan påvirke omsorgsutøvelsen, og hvordan uklarheten om formål kan forstås i lys av ulike oppfatninger av hvem de enslige mindreårige er.

Ved å undersøke ulike profesjonsutøvers refleksjoner rundt formålet med omsorgsarbeid med enslige mindreårige i bosettingsfasen, representerer denne artikkelen et annet perspektiv enn det som er vanlig i forskning om enslige mindreårige flyktninger.³ Norsk forskning om og med denne gruppa barn og unge har i særlig grad lagt vekt på psykisk helse generelt og traumer spesielt (Jakobsen, Meyer og Heir 2014; Jensen, Skårdalmo og Fjermestad 2014; Seglem 2012). I tillegg foreligger det en del forskning om juridiske forhold (Aadnanes og Pastoor 2013; Stang 2012a, 2012b; Stang og Lidén 2014) og den helhetlige psykososiale situasjonen for enslige mindreårige (Eide 2012a; Garvik, Paulsen og Berg 2016; Kjelaas 2016). Forskning på bosettingsarbeid er det noe mindre av (Garvik mfl. 2016; Lauritzen, Berg og Dalby 2002; Pastoor 2015; Skagen 2011). Den forskningen som foreligger nasjonalt, har primært vært knytta til organiseringa av bosettingsarbeidet, og i mindre grad på profesjonsutøvernes erfaringer med omsorgsarbeidet. Ved å fokusere på de ansattes refleksjoner rundt formålet med omsorgsarbeidet representerer denne artikkelen dermed et viktig bidrag til forskningen om bosettingsarbeid med enslige mindreårige flyktninger.

Formål, verdier og virkelighetsforståelser

I intervjuene i dette prosjektet gir profesjonsutøverne, slik vi tolker det, uttrykk for at det er ønskelig med et tydeligere formål med omsorgsarbeidet med enslige mindreårige flyktninger. Mange forskere og teoretikere er opptatt av formålet med profesjonsutøvelse i helse- og omsorgsorganisasjoner, og mange understreker nettopp viktigheten av tydelige formål (Lipsky 2010; Repstad 2014; Sundin 1970; Tronto 2010). Repstad (2014) tar utgangspunkt i blant annet Bertil Sundins (1970) teori om institusjoner, hvor institusjoner først og fremst kjennetegnes av at de har en bestemt målsetting, og hvor det skisseres en analyse-

2. Materialet utgjør en del av et større intervjumateriale innhenta i prosjektet «Omsorg, forventning og innsats. Bosetting av enslige mindreårige flyktninger i kommunene (2012–2016)» (Eide 2012b). I det overordna prosjektet ble også 30 enslige mindreårige ungdommer intervjuet, inkludert ni mindreårige i et delprosjekt med et longitudinelt design. Disse intervjuene analyseres ikke her, men i (Eide, Lidén, Haugland, Fladstad og Hauge, under arbeid), og utgjør et bakteppe for diskusjonene i artikkelen.
3. De mest sentrale kunnskapsstatusene er Eide og Broch (2010) og Paulsen, Thorshaug og Berg (2014).

modell hvor nettopp målsettinga utgjør én av seks såkalte organisasjonsvariabler⁴ (Repstad 2014:132). Målsettinga har, ifølge Repstad, som funksjon blant annet å tjene som rettesnor for arbeidet i organisasjonen, å legitimere virksomheten, å være til hjelp i vurderinga av organisasjonens arbeid og å motivere og styrke fellesskapet blant de ansatte.

Repstad understreker at en organisasjons målsettinger sjelden er entydige, men i stedet ofte diffuse, overordna og også motsetningsfylte (ibid.:138). Også omsorgsforskeren Joan C. Tronto (1998) påpeker at målsettinga i en omsorgsinstitusjon verken er eller kan være definert på en entydig og idealisert måte, men at enhver forståelse og dermed ethvert formål må romme kompleksitet og tvetydighet. Dette skyldes blant annet at omsorg alltid utøves innafor spesifikke sosiokulturelle kontekster med spesifikke aktører, og er omgitt av bestemte verdier, konvensjoner og føringer for hva som er god omsorg. Hva formålet med omsorg og omsorgsarbeid er, må dermed alltid ses i sammenheng med de konkrete aktørene som er involvert og de konkrete omgivelsene det foregår innafor (Engebrihtsen 2002; Stefansen og Farstad 2008). Tronto (2010) understreker imidlertid likevel at det er avgjørende å være bevisst omsorgens formål, uten å definere det statisk og entydig, og mener denne bevisstheten er ett av tre primære kjennetegn ved gode omsorgsinstitusjoner.⁵

De verdiene og forståelsene som ligger til grunn for formålet med virksomheten utgjør virksomhetens ideologi. Med ideologi menes, ifølge Repstad (2014:140), mer eller mindre systematiserte forestillinger om hvordan virkeligheten er og hvordan den bør være. Ideologi kan blant annet knyttes til forestillinger om hvem brukere av velferdstjenester er. Ideologi i en omsorgsinstitusjon utvikles også gjennom påvirkning fra det samfunnet hvor brukerne befinner seg. Derluyn og Broekaert (2008) beskriver dette i sin studie av organiseringa og de juridiske aspektene ved omsorgssystemet for enslige mindreårige flyktninger i Belgia. De finner at organiseringa blir påverka av at de mindreårige primært anses som «flyktninger» og ikke «barn», og at dette medfører forståelser og en praksis som er mer knytta til politisk styring og effektivitet enn til det enkelte barns behov for omsorg og oppfølging i hverdagen.

Omsorgen for enslige mindreårige flyktninger etter bosetting

Enslige mindreårige flyktninger er barn og unge under 18 år som kommer som asylsøkere eller overføringsflyktninger til Norge uten foreldre eller andre med foreldreansvar (Eide 2012a:16). Majoriteten av de som kommer er gutter, ca. 80 % er mellom 15 og 18 år og i 2015 var de fleste som kom, fra Afghanistan, Irak, Somalia, Etiopia, Eritrea og Syria (UDI 2016). Antallet varierer fra år til år. I 2014 kom det 1204 enslige mindreårige, mens det i 2015 kom 5 297 (UDI 2016). Som gruppe betraktes enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger som spesielt sårbare (BLD 2012). Mange av dem har opplevd krig, overgrep og

4. Disse seks variablene er 1) organisasjonens mål, 2) organisasjonens ideologi, 3) teknologi, det vil si arbeidsmåter, 4) struktur, det vil si organisasjonens oppbygning, formelt og uformelt, 5) ressurser, både økonomiske, materielle og personalressurser og 6) forholdet til omgivelsene.
5. Ved siden av bevissthet om maktrelasjonene (power) og viktigheten av å gjøre individuelle tilpasninger (particularity).

fattigdom (UNHCR 2014), og mange strever med ulike post-traumatiske plager og søvnproblemer (Jensen, Skårdalsmo og Fjermestad 2014; Oppedal, Jensen, Seglem og Haukeland 2011). I tillegg møter mange generelle utfordringer knyttet til det å være asylsøker og innvandrere, eksempelvis språkproblemer, kulturforskjeller og rasisme (Derluyn og Broekaert 2008; Eide 2012a; Kjelaas 2016). Videre kommer det at disse barna er uten foreldre, i en livssituasjon hvor de har behov for omsorg og støtte. Dette er derfor ei gruppe barn og unge med et særskilt behov for god oppfølging og omsorg. Imidlertid påpeker også både forskere og sosialarbeidere at disse ungdommene også er ressurssterke og handlekraftige, og har store ambisjoner for sin framtid i de landene de bosettes i (Eide og Hjern 2013; Eide, Lidén, Haugland, Fladstad og Hauge (under arbeid); Kohli 2007; Vervliet 2013; Watters 2008).

Det er opp til hver enkelt kommune hvordan de vil organisere bosettingsarbeidet – om de vil forankre det i barneverntjenesten eller i flykntningstjenesten/Nav (Garvik mfl. 2016; Svendsen, Thorshaug og Berg 2010), og hvilke omsorgstiltak de vil tilby. En nylig utgitt forskningsrapport viser at tre av fire kommuner i Norge forankrer sitt arbeid med enslige mindreårige i barneverntjenesten og at 97 prosent av tiltakene er hjemla i barnevernsloven (Garvik mfl. 2016). Forskning viser at bolig med oppfølging er den mest vanlige boformen (Svendsen mfl. 2010), og at kommunene i stor grad bruker bofellesskap som den foretrukne bo- og omsorgsløsning for denne gruppa ungdommer (Garvik mfl. 2016). Når det gjelder bosetting, er det, som vi allerede har påpekt, gjort mindre forskning. Det er likevel gjort flere viktige bidrag, og felles for mange av disse studiene er at de peker på at bosettingsarbeidet er prega av dilemmaer, motsetningsfylte hensyn og det en kan beskrive som ulike og uklare formål. Dette kan ses i lys av og kommer til uttrykk på ulike nivåer og dimensjoner, fra lovverk og overordna politiske føringer til omsorgsutøvelsen i det enkelte bofellesskapet og den konkrete relasjonen mellom miljøarbeider og barn (Aadnanes og Pastoor 2013).

Hoel (2014) diskuterer i sin studie hvordan lovverket tolkes i tråd med de til enhver tid gjeldende politiske føringene og de økonomiske overføringene kommunene får fra staten. Hun viser til et brev Solberg-regjeringa sendte ut til kommunene i 2013, der de understreker at det ikke er noen automatikk i at det skal igangsettes kostbare barnevernstiltak for alle enslige mindreårige (Hoel 2014:22). Hoel mener denne typen føringer bidrar til uklarhet rundt hvem som ideelt sett bør ha ansvar i kommunene og hvordan det bør jobbes. Det er også grunn til å anta at antallet ankomster av enslige mindreårige asylsøkere har betydning for kvaliteten på omsorgsarbeidet både i mottaksfasen og i bosettingsarbeidet, der det ved lavere ankomsttall finnes mer fleksible og gode løsninger enn når ankomsttallene er høyere, slik som i 2009 og 2015 (Lidén, Stang og Eide 2017).

Berglund (2015) påpeker at vidt ulike forståelser hos aktører i kommunene, av hvem og hva de enslige mindreårige er, fører til ulike målsettinger og tiltak. Når de enslige asylbarna betraktes som først og fremst barn, er omsorg den overordna målsettinga, mens det er integrering som er hovedmål når de først og fremst oppfattes som innvandrere. Skagen (2011) finner at informantene i hans studie er opptatt av om barna bør forstås som «barnevernsbarn» eller «ordinære barn», og diskuterer hvordan dette borger for ulike omsorgstiltak, en eller annen form for institusjon på den ene sida, eller et såkalt hjemlignende tiltak på den andre. De ulike forståelsene av barnas behov innebærer også vidt ulike syn på hva slags

kompetanse de ansatte bør ha. Kompetanse er for øvrig et sentralt tema i alle studiene, og eksempelvis Archambault, Berg og Dahl (2006) beskriver hvordan en del aktører i feltet på det tidspunktet, altså i 2006, mente at det ikke var nødvendig med formell kompetanse for å jobbe med enslige mindreårige, fordi omsorg er noe alle kan gi (Eide, Rugkåsa og Ylvisaker 2015).

METODE

Prosjektet har et kvalitativt design, med semistrukturerte intervjuer som innsamlingsmetode⁶. Dette innebærer at forskningsdeltakerne er intervjuet på en åpen og fleksibel måte om sine erfaringer med arbeidet med enslige mindreårige flyktninger i bosettingsfasen. I intervjuene ble følgende temaer berørt spesielt: Organisering av omsorgstiltaket, faglig innhold i omsorgsarbeidet, hvilken kompetanse som er sentral i dette feltet og hva aktørene opplever som spesielt givende og utfordrende med arbeidet. Datamaterialet består av 25 intervjuer med til sammen 36 informanter. Av disse 36 er det 17 miljøarbeidere i omsorgsboliger, hvor ungdommene bor fra de blir bosatt i kommunen til de er mellom 18–20 år.⁷ to miljøarbeidere i ettervern, det vil si i det tilbudet ungdommene får etter de har flytta fra omsorgsboligen, ni ansatte (saksbehandlere/barnevernsledere) i barneverntjenesten, fire ledere av bosettingsarbeidet, samt fire andre som er helsesøstre eller representanter fra Nav eller flyktningkontor. Alle forskningsdeltakerne, med unntak av barnevernslederne, jobber mer eller mindre direkte med ungdommene. De 36 forskningsdeltakerne kommer fra til sammen fem kommuner, som er valgt ut på bakgrunn av at de har ulike erfaringer med bosetting av enslige mindreårige, både når det gjelder antall års erfaring og organisering av arbeidet, og de utgjør slik sett et strategisk utvalg (Thagaard 2003). Alle ungdommene som bor i omsorgsboligene som er omfattet av denne studien, har fått permanent oppholdstillatelse i Norge. Innvilget oppholdstillatelse er en forutsetning for at de mindreårige kan bosettes i en norsk kommune.

Analysen har foregått i ulike faser og med ulike forskere, og har hatt ei åpen induktiv tilnærming, inspirert av Grounded Theory (Charmaz 2006; Corbin og Strauss 2015). Grounded Theory er ei tilnærming der dataene er utgangspunkt for teorigenerering (Nilssen, 2012:79), og der en har en bestemt progresjon når det gjelder koding og kategorisering av materialet. Vi starta med ei åpen koding, der vi leste nøye gjennom intervjuene og identifiserte sentrale ytringer, temaer og fenomener, for å få en oversikt over materialet. Dette resulterte i en stor mengde koder, som i neste omgang ble samla og systematisert i noen overordna kategorier, i det Nilssen (2012) beskriver som aksial koding.

Etter å ha kategorisert materialet gjorde vi ei selektiv koding, der vi identifiserte en såkalt kjernekategori, som er det temaet eller fenomenet som representerer studiens hovedtema (ibid. 2012:79). Det var i denne kodingsfasen at vi fant at omsorgsutøvelse ble kobla

6. Prosjektet er meldt til og godkjent av NSD, og følger de forskningsetiske kravene som godkjenningen innebærer.
7. Dette varierer noe fra kommune til kommune, og hvilket behov den enkelte ungdom har. Det kan også ha å gjøre med økonomi og statlige refusjonsordninger.

til dilemmaet mellom å være et hjem eller en institusjon. Hjem ble knytta til det å ikke behandle, at dette ikke var en jobb, og at aktiviteter var det samme de ansatte gjorde hjemme hos seg selv. Mens det å se på omsorgsboligene som institusjon ble knytta til metodisk planlegging, miljøterapeutiske grep, det å komme og gå, og å gjøre en dårlig jobb dersom man har gjort de mindreårige avhengige av deg.

HJEM VERSUS INSTITUSJON

Innledningsvis så vi at en av miljøarbeiderne i studien formidlet at hun synes det er utfordrende ikke å vite hvilken retning de skal ha på arbeidet med de enslige mindreårige flyktningene – det vi beskrev som å mangle et tydelig formål med arbeidet. Lignende beskrivelser finner vi hos ledere av bosettingsarbeidet, blant annet sier en av lederne dette:

Jeg tenker at skal vi jobbe sammen, så må vi ha felles ståsted. Felles forståelse av begrepene vi bruker til daglig. På overflaten virker alt greit, men når man dykker litt, så er motsetningen ganske stor. Og der bør man begynne å definere fra A til Å: Hva er barnevern? Hva er barneverntjenesten? Hva er vår oppgave? Hvordan skal vi løse den oppgaven? Hva er det vi står for? Hvilken retning? Skal vi hit eller dit? Eller skal vi stå der vi er?

Slik vi tolker det, beskriver de ansatte denne uklarheten rundt formål som knytta til innholdet i omsorgsarbeidet spesielt. De er også opptatt av strukturelle vilkår og hvordan dette legger føringer for arbeidet, men det er dilemmaer knytta til innholdet i det faktiske arbeidet med barna som er mest framtrædende i beskrivelsene deres. Det de først og fremst synes å være opptatt av, er hvorvidt omsorgsboligen skal betraktes som et hjem eller en institusjon, og i forlengelsen av det, om de «kun» skal gi omsorg eller om de skal jobbe metodisk, jf. det innledende sitatet. Denne spenninga kommer til uttrykk både eksplisitt ved at informantene diskuterer dikotomien hjem-institusjon helt konkret, og mer implisitt, ved at de blant annet diskuterer hvilken kompetanse de ansatte bør ha, hva som bør kjenne-tegne relasjonen mellom ansatte og barn, og altså, hvorvidt de «kun» bør gi omsorg eller jobbe metodisk, det vil si etter barnevernfaglige og/eller etter miljøterapeutiske prinsipper. Disse aspektene henger tett sammen og vi analyserer dem derfor i sammenheng, først i en beskrivende og empirinær form, deretter i lys av teori og annen empiri.

Hjemmet og familien som ideal for omsorgsarbeidet?

En del av miljøarbeiderne, de som jobber direkte med barna i bofellesskapene, gir uttrykk for at de oppfatter omsorgsboligene som et hjem framfor en institusjon. En beskriver det slik:

Det er ikke institusjon, ikke institusjon i det hele tatt. Det er faktisk et hjem fordi jeg pleier å si, faktisk jeg har to hjem nå. Jeg kommer hjem fra jobben og så tenker, herregud, jeg har ikke mel, jeg har handla, ikke sant, men det har jeg handla på jobb. Når jeg går inn i huset det er ikke jobb for meg, det er et hjem hvor det bor fem-seks ungdommer, jeg har blitt glad i alle disse ungdommene, ikke sant.

Denne miljøarbeiderens beskrivelse av omsorgsboligen som hjem dreier seg både om hvordan hun oppfatter det å være på jobb, og hvilken relasjon hun har til de unge. Nettopp dette med relasjonen til dem beskriver flere av miljøarbeiderne som sentralt for å skape et hjem. De bruker beskrivelser, eksempler og metaforer knytta til en hjemlig og familiær kontekst og relasjon, og sier ting som at de vil skape en familie, ønsker at barna skal være som søsken, at de vil gi av seg sjøl og gå utover det som vanligvis oppfattes som profesjonelle grenser osv. Likevel er dette noe både miljøarbeiderne sjøl, andre aktører, som eksempelvis saksbehandlere i barnevernet, og også ungdommene sjøl opplever som svært utfordrende å få til i praksis. En av miljøarbeiderne sier at de ønsker å lage det som kan ligne på en familie, men at de ikke får det til. En av saksbehandlerne i barnevernet beskriver hvorfor dette ikke kan lykkes, ved blant annet å vise til at det er en arbeidsplass hvor de ansatte kommer, gjør jobben sin og går igjen. Dermed er ikke omsorgsboligen et hjem, men i stedet en institusjon:

Jeg syns ikke det er et preg av et hjem. Jeg syns jo det er en institusjon. Jeg vet ikke hvor et hjem, jeg, hvor man bare er åtte timer så forsvinner man og så kommer man tilbake etter en dag eller to, så er man der åtte timer til. Det er ikke et hjem.

Det at det er en jobb for miljøarbeiderne er noe flere av informantene trekker fram som vesentlig for hvorfor omsorgsboligen ikke er eller kan være et hjem og en familie, og flere gjengir også ting barna har sagt om dette. En miljøarbeider sier:

Vi får ofte spørsmål om, eller vi får en uttalelse fra ungdommer – «dere er ikke glad i oss, dere er på jobb». Og det er så sårbart, og det er så vondt.

Også en annen beskriver lignende uttalelser: En ungdom sa «jeg vet hvem som er her for penger og hvem som er her for hjertet». Dette er utfordrende for mange av miljøarbeiderne, idealet synes altså å være å skape en mest mulig hjemlig og familiær bolig og relasjon, men i praksis er dette vanskelig. Flere tar derfor til orde for at det ikke bør være et ideal å skape et hjem og en familie, nettopp fordi dette hjemmet og denne relasjonen er profesjonell og midlertidig. En av lederne i bolig beskriver dette når det gjelder relasjonen mellom ansatte og barn, som han mener ikke bør være for nær og familiær:

Hvis man går inn og skaper en så sterk og nær tilknytning at man blir en ny mamma så skal man avslutte det når ungen blir 20 år, og hvis du har vært det nærmeste man har hatt og gjør dem avhengig av deg, da har du ikke gjort jobben din

Også andre er opptatt av at relasjonen og hjemmet opphører når barna flytter ut, og at en derfor må ha en diskusjon «på systemnivå» om hva omsorgsboligen skal være. En miljøarbeider sier:

Det vi kanskje ikke har diskutert godt nok, sånn systemmessig, det er når ungdommen flytter ut og har dårlig nettverk, og har behov for å komme tilbake, ikke sant. Vi kan ikke jobbe hardt for at boligen skal bli ungdommenes hjem, og når de flytter ut så sier vi – nå er det ikke lenger ditt hjem.

Disse informantene argumenterer først og fremst på bakgrunn av strukturelle føringer og pragmatiske hensyn. Siden barna må flytte ut på et tidspunkt, og siden de ansatte tross alt har dette som jobb, er ikke omsorgsboligen et hjem og de ansatte ikke deres familie. Andre argumenterer mer faglig for hvorfor boligene ikke er, kan eller bør være som et hjem. De mener dette gjør arbeidet mindre faglig, fordi en ved å definere seg som et hjem ikke driver med metodisk arbeid. Andre er imidlertid mer fleksible og mener det ikke er eller bør være noe motsetningsforhold mellom det å betrakte omsorgsboligene som hjem og det å jobbe metodisk. En av teamlederne i barnevernet sier:

Jeg har vel en forventning selv om det er en bolig da. Så bruker man miljøterapeutiske grep da, for det må man når man har så mange ungdommer boende sammen med så mye behov, så må man bruke miljøterapeutiske grep for å få det til å fungere. På lik linje som man gjør på andre barneverninstitusjoner som også bare er omsorgsboliger, ikke sant, i praksis hvor man bare har barn som det er tatt omsorg for så bruker man miljøterapi likevel. Så det er vel det jeg er opptatt av at de bør kunne, å ha en forståelse.

I intervjuene er relasjoner det som først og fremst er framtrædende når de ansatte snakker om sitt arbeid i omsorgsboligene, selv om miljøarbeideren i intervjuet her påpeker dette med hvilken forståelse de ansatte har. Relasjoner som omtales er i særlig grad knytta til de enslige mindreårige og kommer særlig til uttrykk ved at de ansatte framhever en motsetning mellom å anse ungdommene som ordinære ungdommer med utfordringer som er normale for samme aldersgruppe eller som ungdommer som er mer sårbare på bakgrunn av traumatiske erfaringer knytta til migrasjon og en annen kulturell bakgrunn. En av de ansatte i en omsorgsbolig påpeker denne motsetningen slik:

Jeg sier noen ganger at vi gjerne ser på de mindreårige som helt vanlig ungdommer. Da stilles det mange forventninger om skole og oppfølging hjemmefra. Alt det fører med seg. Men samtidig er dette ungdommer du må ha forståelse for, hvilken gruppe det er og den bagasjen de har med seg. Så du må balansere dette hele tiden; ikke sykelliggjøre men ansvarliggjøre. Sykelliggjøre der men ikke der. Det er kreves mye tålmodighet i dette arbeidet.

Andre av de ansatte påpeker at de enslige mindreårige er barnevernsbarn med spesielle behov for å bli integrert inn i det norske samfunnet. Likeledes at de skal stå på egne ben og ikke være avhengig av offentlig omsorg, at de trenger en kompis eller at de trenger avstand som gjør dem uavhengige, og at de som nå kommer til Norge er mindre ressurssterke og mer utsatt for vold, tortur og overgrep enn de som kom tidligere.

DRØFTING

Profesjonsutøverne som er intervjuet i dette prosjektet, reflekterer rundt dilemmaet om hvorvidt bofellesskapet for enslige mindreårige flyktninger skal være et hjem eller en institusjon, der hjemmet forstås som et sted å gi en form for omsorg som ikke anses som vanlig jobb, mens det å være en institusjon forbindes med å anvende metodiske tilnærminger innen miljøterapi og ikke å gjøre ungdommene avhengig av de tjenestene de får. Vi tolker

de ansattes refleksjoner omkring det å være et hjem eller en institusjon som et uttrykk for at profesjonsutøverne savner at omsorgsarbeidet med enslige mindreårige har et tydeligere formål. I denne drøftingsdelen knytter vi an til de innledende beskrivelsene av hvordan formål med omsorgsarbeid anses som viktig, om enn utfordrende å definere. Vi drøfter først betydningen av manglende eller uklare formål, for både ungdommene og profesjonsutøverne, og deretter hvordan denne uklarheten kan forstås i lys av forståelser av kjennetegn ved enslige mindreårige som gruppe.

Uklare formål og omsorgspraksis

Både ut fra de teoretiske perspektivene beskrevet innledningsvis, med utgangspunkt i annen forskning, og ut fra profesjonsutøvernes refleksjoner i dette materialet ser vi at manglende og uklare formål kan være problematisk både for brukerne og de ansatte. Det er problematisk overfor brukerne fordi det kan skape en form for ikke-reflektert praksis for det første, og ulike former for privatisert praksis og dermed uforutsigbarhet for det andre. Når det gjelder de ansatte, synes uklarheten rundt formål å gi en opplevelse av utilstrekkelighet og dermed dårlig samvittighet.

Uklare formål kan gi ikke-reflektert praksis, det vil si en praksis der profesjonsutøverne handler ut fra egne, selvfølgeliggjorte forståelser og forestillinger om hva omsorgsarbeidet er og bør være. Dette beskrives blant annet i en svensk studie av omsorgsarbeid med enslige mindreårige flyktninger i bofellesskap (Söderqvist, Sjöblom og Bülow 2016). Også her finner forskerne at mange av de ansatte anser hjemmet som ideal, men uten at de synes å ha en eksplisitt oppfatning av hva dette innebærer. Oppfatninga synes å være at denne måten å organisere bofellesskapet og omsorgsarbeidet på er selvforklarende og noe som kan tas for gitt. Forskerne problematiserer dette fordi gode intensjoner om å skape hjemlignende omsorgssituasjoner skaper vansker med å forholde seg til grensene mellom det private og offentlige i profesjonsutøvelsen. Forskerne påpeker også at de ansattes makt og overvåking av ungdommene gjør at det er vanskelig å ha intensjoner om å skape et hjem (ibid. 2016).

Ikke-reflekterte praksiser kan gi omsorgsarbeidet mer eller mindre utilsikta eller skjulte mål, slik som for eksempel ulike integrerings- og fornorskingsformål. Dette er et funn i Gulbrandsen og Østerengs (2011) studie fra et omsorgssenter for enslige mindreårige. Her beskriver de ansatte gjennomgående idealet for omsorgsarbeidet som det som foregår i «et vanlig hjem», noe som refererer til et sted med selvfølgelige rutiner, relasjoner og aktiviteter som dermed fungerer som en normativ referanse for omsorgspraksis. Vårt datamateriale gir ikke grunnlag for å hevde at det foregår «integreringsprosjekter og fornorskning» i bofellesskapene for enslige mindreårige flyktninger. Poenget er mer overordna: at ikke-reflektert praksis ofte innebærer selvfølgeliggjort praksis og gir utilsikta mål.

Uklare formål kan føre til at det enkelte bofellesskapet eller den enkelte profesjonsutøver definerer sine egne mål for omsorgen, og at det oppstår ulike lokale kulturer, eller ulike former for privatisert praksis. I dette materialet har vi sett at noen beskriver det familiære som idealet, andre det «profesjonelle» og metodiske. Dette kan gi ulike tilnærminger vis-a-vis ungdommene, og skape uforutsigbarhet og usikkerhet om roller og relasjoner. Vi ser at en av miljøarbeiderne gjengir hvordan en ungdom har sagt at han «vet hvem som er på jobb for penger og hvem som er der for hjertet», noe som nettopp er et uttrykk for

at ungdommene sjøl opplever betydelige forskjeller mellom de ansatte. Også i en annen analyse fra vårt prosjekt kommer lignende erfaringer fram. Her undersøkes erfaringene til de enslige mindreårige sjøl, og analysene viser at ungdommene i stor grad er ambivalente til den omsorgen de får (Eide mfl. under arbeid).

En privatisert praksis, slik vi har beskrevet, gir den enkelte profesjonsutøver ansvaret for å finne retning for arbeidet, og dermed også et stort personlig ansvar som er vanskelig å oppfylle. Selv om de ansatte reflekterer over dilemmaet mellom å være et hjem eller en institusjon, framkommer det i flere av intervjuene en underforstått form for dårlig samvittighet over at de ikke klarer å lage et hjem for de enslige mindreårige. Slik sett blir det i mange omsorgsboliger opp til den enkelte ansatte å løse denne tvetydigheten mellom det offentlige og det private og ta ansvar for den tjenesten de skal yte overfor ungdommene (Vike 2004; Kroken 2012).

Tvetydige formål og tvetydige barn

Mangelen på tydeligere formål kan altså ha negative konsekvenser for både ungdommene og profesjonsutøverne sjøl. Samtidig er konfliktfylte og tvetydige formål et grunnleggende trekk ved all profesjonell omsorg, slik vi også beskrev innledningsvis (Repstad 1997; Tronto 1998). Nettopp dilemmaet og spenninga mellom hjem og institusjon som ideal og mål med omsorgsarbeidet har sin parallell i mange studier og teorier om profesjonell omsorg. For eksempel beskriver sosiologen Kari Wærness (1984) hvordan profesjonell omsorg både har ei emosjonell og ei rasjonell side, og krever både følende og fornuftige profesjonsutøvere. Hun introduserer begrepet omsorgsrasjonalitet for å fange denne dobbeltheten. Også Steckley og Smith (2011) beskriver i sin studie om barnevernsinstitusjoner at omsorgsutøvelse er komplekst og krever en balanse mellom en privat og en offentlig dimensjon.

Denne kompleksiteten og tvetydigheten er altså et kjennetegn ved alt profesjonelt omsorgsarbeid (Neumann, Olsvold og Thagaard 2016), men kanskje kan arbeidet med enslige mindreårige hevdes å være spesielt komplekst. Dette er ei sammensatt gruppe barn med vidt ulike erfaringer, forutsetninger og behov, som det eksisterer mange ulike oppfatninger og forestillinger om både i forskning, profesjonsfeltet og samfunnet generelt. Flere av profesjonsutøverne i denne studien beskriver denne kompleksiteten eksplisitt, for eksempel ser vi at en beskriver hvordan en bør betrakte ungdommene som «helt vanlige ungdommer», samtidig som man «må balansere dette hele tiden; ikke sykliggjøre, men ansvarliggjøre. Sykliggjøre der, men ikke der». Andre betoner i større grad at dette er ungdom «med mange behov».

Annen forskning beskriver også ulike typer tvetydighet når det gjelder synet på de enslige mindreårige: Berglund (2015) beskriver, som vi så innledningsvis, hvordan denne gruppa noen ganger blir oppfatta som først og fremst barn, andre ganger som først og fremst flyktninger. Mange vektlegger, i likhet med noen av profesjonsutøverne i denne studien, at disse barna er spesielt sårbare, mens andre er mer opptatt av å framheve at de er ressurssterke. I dette ligger det ei spenning og et dilemma mellom å fokusere på de enslige mindreåriges avhengighet av velferdstjenester på den ene sida og deres evner til selvstendighet på den andre. Christie, Døhlie og Eide (2011) påpeker at enslige mindreårige må behandles som alle andre barn i Norge, samtidig som de er ei utsatt og sårbar gruppe med spesi-

elle behov. Denne dobbeltheten, mener forfatterne er ei utfordring i arbeidet med denne gruppa barn og unge. Et annet dilemma dreier seg om hvorvidt det legges mer vekt på at barna har en annen etnisk og kulturell bakgrunn, enn at de er barn og unge som først og fremst ønsker å være som «barn og unge flest» (Kohli 2007; Watters 2008). Engebrigtsen (2012:158) hevder at kulturelt betingte ideer som ligger til grunn for våre vurderinger av barn, slik som vurderinger av barndom «andre steder» og hva som er barnets beste, kan være til hinder for realistiske tilnærminger til flyktningbarns situasjon.

Disse ulike forståelsene av hvem de enslige mindreårige flyktingene er, og hvilke behov og forutsetninger de har, kan knyttes til det Repstad (2014) og Sundin (1970) omtaler som ideologi. I institusjoner, sier de, vil det ofte finnes ulike og konkurrerende ideologier som skaper uklarhet i formål. Profesjonsutøvernes opplevelse av uklare og tvetydige formål kan dermed, slik vi tolker det, forstås i lys av de mange ulike oppfatningene av hvem de enslige mindreårige flyktingene er, altså de ulike ideologiene.

AVSLUTNING

Det kommunale omsorgsarbeidet med enslige mindreårige flyktinger beskrives i vårt datamateriale som et motsetningsfylt arbeid med uklare formål. Profesjonsutøverne som er intervjuet, beskriver ei spenning mellom å anse omsorgsboligene som et hjem på den ene sida og en institusjon på den andre, og de etterspør tydeligere formål med arbeidet. Uklare formål kan, slik profesjonsutøverne sjøl opplever det og slik vi tolker det, føre til uforutsigbarhet i roller og relasjoner, og til privatiserte og ikke-reflekterte omsorgspraksiser. Vår fortolkning er at uklare formål kan forstås i lys av begrepet ideologi, som i denne sammenhengen viser til ulike og konkurrerende forståelser av hvem de enslige mindreårige flyktingene er og hva de har behov for. Forståelser om at de mindreårige primært er barn eller flyktinger, sårbare eller ressurssterke, avhengige eller selvstendige kan ha betydning for hvilken omsorgsideologi og organisasjonskultur som blir rådende i den enkelte omsorgsboligen, og dermed for hvordan profesjonsutøvere møter de mindreårige i hverdagen.

Ulike forestillinger og diskurser på samfunns- og institusjonsnivå kan altså, slik vi forstår det, nedfelle seg i holdninger og tilnærminger i faktisk omsorgspraksis, ikke bare i den enkelte omsorgsbolig, men også for den enkelte profesjonsutøver. Dette er relevant innsikt både for forsknings- og praksisfeltet knyttet til bosetting av enslige mindreårige flyktinger. Forholdet mellom formål og ideologi er relevant å studere i alle typer velferdsinstitusjoner, men det er likevel grunn til å anta at det er spesielt relevant i et så politisert felt som innvandring generelt og bosetting av enslige mindreårige flyktinger spesielt er. I et felt hvor en opererer med retoriske og til dels polemiske dikotomier om hvem «de andre» er og hva de har behov for, er det særlig viktig å studere hvordan verdier og virkelighetsforståelser påvirker og skaper forskjeller og uklarheter på mikronivå.⁸

8. Takk til: Vi vil først og fremst takke profesjonsutøverne som stilte opp til intervjuer med oss. Vi vil også takke Stiftelsen Wøyen for økonomisk støtte til å gjennomføre prosjektet, og for at Høgskolen i Sørøst-Norge har innvilget forskerne FoU-tid. Likeledes vil vi takke anonyme fagfeller som har gitt svært nyttige kommentarer som har gjort artikkelen bedre.

LITTERATUR

- Aadnanes, M. og L.d.W. Pastoor (2013) Blir enslige mindreårige flyktninger diskriminert? – En drøfting av deres rettigheter til omsorg etter bosetting. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 90(01):42–51.
- Aambø, A. (2004) *LOS: løsningsorienterte samtaler*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Archambault, J., B. Berg og S Dahl (2006) *Et felles liv i Norge. Evaluering av erfaringer fra to bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger*, Trondheim: SINTEF.
- Berglund, A.K. (2015) *Barn eller innvandrere?: tilbudet til enslige mindreårige asylsøkere etter bosetting*, Trondheim: NTNU.
- BLD (2012) *Arbeid med enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger – en håndbok for kommunene*, Oslo: Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet.
- Christie, H.J., E. Døhlie og K. Eide (2011) Omsorgen for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere – introduksjon av en arbeidsmetode. I *Barn i Norge 2011 – Vold og traumer*, Voksne for barn.
- Charmaz, K. (2006) *Constructing grounded theory: a practical guide through qualitative analysis*, London: Sage.
- Derluyn, I. og E. Broekaert (2008) Unaccompanied refugee children and adolescents: The glaring contrast between a legal and a psychological perspective, *International Journal of Law and Psychiatry*, 31(4):319–330. DOI: 10.1016/j.ijlp.2008.06.006.
- Eide, K. og T. Broch (2010) *Enslige mindreårige flyktninger. Kunnskapsstatus og forskningsmessige utfordringer*, Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP), Helseregion Øst og Sør. Anbefaling gitt til BLD desember 2009.
- Eide, K. (red.) (2012a) *Barn på flukt. Psykososialt arbeid med enslige mindreårige flyktninger*, Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Eide, K. (2012b) *Omsorg, forventning og innsats. Bosetting av enslige mindreårige i kommunene (2012–2016)*, Prosjektbeskrivelse. Høgskolen i Sørøst-Norge, Fakultet for helse- og sosialvitenskap.
- Eide, K. og A. Hjern (2013) Unaccompanied refugee children – vulnerability and agency. *Acta Paediatrica* 102(7). DOI: 10.1111/apa.12258.
- Eide, K., M. Rugkåsa og S. Ylvisaker (2015) Omsorg for andre(s) barn. Barnevern, profesjon og integrering, *Fontene forskning*, nr 1:2015.
- Eide, K., H. Lidén, B. Haugland, T. Fladstad og H.A. Hauge (under arbeid) Trajectories of Trust and Ambivalence: experiences of Afghan unaccompanied minors resettling in Norway.
- Engbrigtsen, A. (2012) Omsorg og barn utenfor barndommen. i K. Eide (red.) *Barn på flukt. Psykososialt arbeid med barn og unge.*, Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Engbrigtsen, A. (2002) *Forlatte barn, ankerbarn, betrodde barn ... Et transnasjonalt perspektiv på enslige mindreårige asylsøkere*, NOVA-rapport, 7. Oslo: NOVA.
- Garvik, M., V. Paulsen og B. Berg (2016) *Barnevernets rolle i bosetting og oppfølging av enslige mindreårige flyktninger*, Trondheim: NTNU Samfunnsforskning.
- Gulbrandsen, L.M. og M. Østereng (2011) Barnevernets omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere: En arena for konstituering og formidling av «norskhet», *Sosiologi i dag*, 41(3–4):88-107.
- Hoel, M. (2014). *Omsorg på dugnad? Bosetting av mindreårige flyktninger*. Masteravhandling, Høgskolen i Sørøst-Norge, Institutt for sosialfag.

- Jakobsen, M., M.A. Meyer deMott og T. Heir (2014) Prevalence of psychiatric disorders among accompanied asylumseeking adolescents in Norway, *Clinical Practice and Epidemiology in Mental Health*, 10(1):53–58. DOI: 10.2174/1745017901410010053
- Jensen, T.K., E.M. B. Skårdalsmo, og K.W. Fjermestad (2014) Development of mental health problems – a follow-up study of unaccompanied refugee minors, *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 8(29). DOI: 10.1186/1753-2000-8-29
- Kjelaas, I. (2016) *Barns deltakelse institusjonelle samtaler. En studie av samtaler mellom enslige asylbarn og miljøarbeidere på omsorgssenter*, PhD-avhandling, Trondheim: NTNU.
- Kohli, R. K. S. (2007) *Social work with unaccompanied asylum seeking minors*, Houndmills: Palgrave Macmillan.
- Kroken, R. (2012) *Forvandling av ansvar. En utvidet casestudie av barnevernarbeideres handlingsbetingelser i velferdsstaten*, PhD-avhandling, Trondheim: NTNU.
- Lauritsen, K., B. Berg og L. Dalby (2002) *Enslige flyktninger – kollektive utfordringer : kommunenes arbeid med enslige mindreårige flyktninger*, Trondheim: SINTEF Teknologiledelse.
- Lidén, H., E.G. Stang og K. Eide (2017) The gap between legal protection, good intentions and political restrictions. Unaccompanied minors in Norway, *Social Work & Society*, 15(1).
- Lipsky, M. (2010) *Street-level bureaucracy: dilemmas of the individual in public services*, New York: Russell Sage Foundation.
- Neumann, C.B., N. Olsvold og T. Thagaard (red.) (2016) *Omsorgsarbeidets sosiologi*, Bergen: Fagbokforlaget.
- Nilssen, V. (2012). *Analyse i kvalitative studier. Den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Oppedal, B., L. Jensen, K.B. Seglem og Y. Haukeland (2011) *Etter bosettingen : psykisk helse, mestring og sosial intergrasjon blant ungdom som kom til Norge som enslige mindreårige asylsøkere*. Rapport 2011(8), Oslo: Folkehelseinstituttet.
- Pastoor, L.d.W (2015) The mediational role of schools in supporting psychosocial transitions among unaccompanied young refugees upon resettlement in Norway, *International Journal of Educational Development*, nr. 41(2015):245–254. DOI: 10.1016/j.ijedudev.2014.10.009.
- Paulsen, V., K. Thorshaug og B. Berg (2014) *Møter mellom innvandrere og barnevernet. Kunnskapsstatus*, Trondheim: NTNU Samfunnsforskning.
- Repstad, P. (2014) *Sosiologiske perspektiver for helse- og sosialarbeidere*. 3. utgave. Oslo: Universitetsforlaget.
- Seglem, K. B. (2012) *Predictors of psychological adjustment among young unaccompanied refugees after resettlement – A population-based study*, phd-avhandling. Oslo: Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo.
- Skagen, R. (2011) *Bosetting av enslige mindreårige flyktninger i Trondheim kommune : en undersøkelse om fordeler og muligheter*, Trondheim: NTNU.
- Stang, E. G. (2012a) Den rettslige reguleringen av omsorgssituasjonen, i K. Eide (red.) *Barn på flukt. Psykososialt arbeid med barn og unge*, Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Stang, E. G. (2012b) Flyktningbarn og menneskerettigheter, i K. Eide (red.) *Barn på flukt. Psykososialt arbeid med barn og unge*, Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Stang, E. G. og H. Lidén (2014) *Barn i asylsaker: evaluering og kartlegging av hvordan barns situasjon blir belyst i Utlendingsnemndas saksbehandling, herunder høring av barn*, NOVA rapport 2014:1, Oslo: NOVA

- Steckley, L. og M. Smith (2011) Care ethics in residential care: A different voice. *Ethics & Social Welfare*, 5(2):181–195. DOI: 10.1080/17496535.2011.571068
- Stefansen, K. og G. Farstad (2008) Småbarnsforeldres omsorgsprosjekter. Betydningen av klasse, *Tidsskrift for samfunnsforskning* 49(3):343–374.
- Strauss, A. og J. Corbin (2015) *Basics of qualitative research: techniques and procedures for developing grounded theory*, London: Sage.
- Sundin, B. (1970) *Individ, institusjon, ideologi*, Stockholm: Bonniers.
- Svendsen, S., K. Thorshaug og B. Berg (2010) *Boløsninger for enslige mindreårige flyktninger: erfaringer fra to bykommuner*, Trondheim: NTNU Samfunnsforskning, Avdeling for mangfold og inkludering.
- Söderqvist, Å., Y. Sjöblom og P. Bülow (2016) Home sweet home? Professionals' understanding of 'home' within residential care of unaccompanied youths in Sweden, *Child and Family Social Work* 2016 (21):591–599. DOI: 10.1111/cfs.12183.
- Thagaard, T. (2003) *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metode*, Bergen: Fagbokforlaget.
- Tronto, J. (1998) An Ethic of care. *Generations*, 22(3):15–20.
- Tronto, J.C. (2010) Creating caring institutions: politics, plurality, and purpose. *Ethics and Social Welfare*, 4(2):158–171. DOI: 10.1080/17496535.2010.484259
- UNHCR (2014) *The heart of the matter. Assessing Credibility when Children Apply for Asylum in the European Union*, Brüssel: UNHCR.
- UDI (2016) Statistikk asylsøknader fra enslige mindreårige. Webside: <http://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/asylsoknader-enslige-mindreareige-asylsokere>.
- Vervliet, M. (2013) *The trajectories of unaccompanied refugee minors: Aspirations, agency and psychosocial well-being*. PhD avhandling, Ghent: Ghent University.
- Vike, H. (2004) *Velferd uten grenser. Den norske velferdsstaten ved veiskillet*. Oslo: Akribes.
- Watters, C. (2008) *Refugee Children. Towards the next horizon*, London: Routledge.
- Wærness, K. (1984) The rationality of caring. *Economic and industrial democracy*, 5(2):185–211.